

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE PROGRAM ÖNERİSİ*

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Aysel KIZILKAYA NAMLI¹, Cenk TEMEL²

* Bu makale 2018 Mayıs'ta İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde Aysel Kızılkaya Namlı tarafından sunulan "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesi" adlı doktora tezinden hazırlanmıştır.

1 Dr., Mehmet Koloğlu Anadolu Lisesi, ayselkizilkaya@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7980-421X.

2 Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, cenktemel@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6777-085X.

Geliş Tarihi: 16.09.2019 Kabul Tarihi: 03.12.2019

Öz: Bu çalışmada Türkiye'de 1998 yılından beri uygulanmakta olan beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 10 öğretim elemanı ve 17 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda lisans programında alan bilgisi derslerindeki uygulamalı derslerin yetersiz olduğu, genel kültür alanındaki derslerin yeterli olduğu ancak bu derslerin daha çok seçmeli olması gerektiği, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin beden eğitimi alanına uyarlanmadığı ve öğretmenlik stajının yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi Öğretmeni, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı, Program Değerlendirme

EVALUATION OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT TEACHER LICENSE PROGRAM AND PROGRAM PROSAL

Abstract:

In this study, it is aimed to evaluate physical education and sport teaching program which has been implemented in Turkey since 1998. The situational research pattern, which is a qualitative research pattern has been used for this study. The research sample consists of 10 university lecturers in Turkey and 17 physical education teachers. Descriptive and content analysis were used for data analysis. As a result of the research; it was determined that the applied courses in the degree program are inadequate, the courses in the general culture area are sufficient but these courses should be more selective, the courses related with teaching pedagogy cannot be adapted to Physical Education lessons and the teaching practices are inadequate.

Key words: Physical Education Teacher, Physical Education and Teaching of Sports Degree Program, Program Evaluation

1. Giriş

Eğitim sistemlerinin en temel amacı nitelikli insan yetiştirmektir. Nitelikli insan yetiştirmek için her eğitim sistemi yetiştireceği insan modelini, eğitimle ilgili sahip olduğu felsefe ve insan gücünü politikası ışığında belirleyerek eğitim etkinliklerini bu amaca göre planlamaktadır (Abalı, 1974). İnsan gücü kaynaklarının rasyonel olarak değerlendirilmesi ise hemen hemen her dönemde bilgi ve eğitim düzeyine göre gerçekleşmektedir (Arıbaş, 2000). Günümüzdeki hızlı toplumsal ve ekonomik gelişmeler doğrudan veya dolaylı olarak eğitim sistemlerini etkilemektedir (Korkmaz, 2000). Bundan dolayı eğitim sistemleri nitelikli insan yetiştirmek için kendini devamlı yenileyen ve geliştiren öğretmenlere ihtiyaç duymaktadır (Akpınar, Turan ve Tekataş, 2004).

Öğretmenlik yeni kuşakları kişisel, toplumsal, kültürel ve ekonomik yönlerden yetiştirme rolüne sahip olması sebebiyle bütün toplumsal ve yönetsel katmanlarda tarihin her döneminde önemini korumuştur (Aktaş ve ark., 2013). Öğretmen yetiştirme 19. yüzyılda okullarda yapılmış ve öğretmenlerin ilköğretim okullarında stajyer öğretmen olarak çalışmalarıyla gerçekleşmiştir. Bu yöntemle istenilen niteliklerde

öğretmen yetiştirilemeyeceği anlaşılınca bir dizi yeniliklerle, öğrenme-öğretme yöntemlerini bilen, çocuğun gelişimini temele alan, konu alanı bilgisi konularında donanımlı, sosyoloji-psikoloji gibi içeriklerle öğretmen yetiştirilmeye başlanmıştır (Tutkun ve Aksoyalp, 2004). Ardından öğretmen niteliklerini belirlemeye yönelik araştırmalar başlamış ve 1940'lı-1950'li yıllarda öğretmenin kişisel özelliklerinin öğretimin niteliği üzerindeki etkisi incelenmiştir. Öğretmenin niteliklerinin araştırılmasıyla birlikte öğretmenin kültürlü, mesleğinde ve alanında bilgili olması gerektiğinden hareketle öğretmen yetiştirme programları da alan, meslek bilgisi ve kültür dersleri dikkate alınarak düzenlenmiştir (Özyürek, 2008). Bu gelişmeleri takiben geçtiğimiz 30-40 yılda tüm dünyada çok sayıda eğitim reformu gerçekleştirilmiştir. Reformlarda öğretmenlerin daha iyi yetiştirilmesi ile birlikte eğitim kalitesinin de arttırılması istenmiştir (Sözen ve Çubuk, 2013).

Ülkemizde tüm öğretmenlerin yetiştirilmesi sürecinin yanında beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi ile ilgili de bir takım çalışmalar yapılmıştır. Tarihsel süreç içerisinde özellikle beden eğitimi dersinin ilk defa 1863 yılında Harbiye ve Askeri İdadî'lerde, 1884 yılından itibaren Bahriye Mektebinde ve 1914 yılında Rüştîyelerde okutulmaya başlanmasından sonra beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu konuyla ilgili ilk çabalar Selim Sırrı Tarcan tarafından başlatılıp ilk defa 1908'de İstanbul'da özel "Terbiye-i Bedeniye Mektebi" açılmış fakat Selim Sırrı Tarcan'ın yurt dışına eğitim için gönderilmesi sebebiyle okul 1909'da kapanmıştır. 1926 yılında yine Selim Sırrı Tarcan'ın çabalarıyla İstanbul Çapa'da beden eğitimi öğretmeni yetiştiren ilk ciddi öğretim faaliyeti başlatılmış yöneticiliğini de kendisi üstlenmiştir. Söz konusu okul, 1927-1928 yılında Ankara'ya nakledilmiş ve 1936-1937 eğitim-öğretim yılında eğitim süresi iki yıla indirilip kız öğrencilerde alınmaya başlanmıştır. 1940-1941 yılından itibaren eğitim-öğretim süresi üç yıla çıkarılmış, öğretim programında yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. 1945-1946 yılında ise tekrar iki yıla düşürülmüş, bir yıl sonra ise tekrar üç yıla çıkarılmıştır. 1978-1979 öğretim yılından itibaren Eğitim Enstitüleri dört yıla çıkarılmış ve adı "Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü" olarak değiştirilmiştir. 1979-1980 eğitim-öğretim yılından başlayarak öğretime devam eden dört yıllık Yüksek Öğretmen Okulları Beden Eğitimi Bölümleri, Ankara Gazi, İstanbul Atatürk, İzmir Buca ve Diyarbakır Yüksek Öğretmen Okulları Beden Eğitimi Bölümleridir. Gençlik ve Spor Akademileri ise Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak 1974-1975 öğretim yılında Ankara'da 19 Mayıs, 1975-1976 yılında İstanbul'da Anadolu Hisarı ve Manisa'da Gençlik ve Spor Akademileri kurulmuştur. Akademilerde eğitim ve öğretim 8 yarıyıldan oluşmaktaydı. 1981 yılına kadar yürürlükte olan yönetmeliklere göre, ilk beş yarıyıl temel eğitimi, son üç yarıyıl ise uzmanlık eğitimini kapsamaktaydı (Abalı, 1974; Karaküçük, 1989; Çelik ve Bulgu, 2010; Güven, 1999).

1982 yılında YÖK'ün kurulması ve öğretmen eğitiminin üniversitelere devredilmesi ile birlikte üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı olarak "beden eğitimi ve

spor bölümleri" kurulmuştur. Bu bölümlerde toplam olarak birbirinden farklı 37 ile 51 arasında ders olduğu, bölümler arasındaki farkın alan bilgisi derslerinin bazılarının müfredat programının, farklı dönemlerde ya da yarıyıllarında işlenmesi ile bazı derslerin tek bir dersin adı altında verilmesinden kaynaklandığı belirtilmiştir (Bilge, 1989). 1998 yılında YÖK tüm öğretmenlik programları ile birlikte bedens eğitimi öğretmenliği lisans programlarının da bölümlerin kendileri tarafından hazırlanması yerine merkezi bir programın uygulanmasını karar vermiş (YÖK, 1998), hazırlanan ilk merkezi program 2006'da (YÖK, 2007) ve en son olarak 2018'da (YÖK, 2018) revize edilmiştir.

Öte yandan, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) okullarda okutulmakta olan bedens eğitimi dersi öğretim programlarını zaman zaman güncellemektedir. Yakın zamanda 2006 yılında ilköğretim (1-8. sınıflar), 2009 yılında ortaöğretim (9-12. sınıflar), 2013 yılında ilk (1-4. sınıflar) ve ortaokul (5-8. sınıflar), 2017 yılında ortaöğretim (9-12. sınıflar), 2018 yılında ilk (1-4. sınıflar) ve ortaokul (5-8. sınıflar) bedens eğitimi öğretim programları yenilenmiş veya güncellenmiştir. Dolayısıyla bu durumun, bedens eğitimi öğretmenlerinin yeterliklerinin ve niteliklerinin de değişime uğraması gerektiğine işaret ettiği söylenebilir.

Bu araştırmada, YÖK tarafından 2006 yılında güncellenerek uygulamaya konulan bedens eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının öğretim elemanları ve bedens eğitimi öğretmenlerince değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Konuyla ilgili yapılan araştırmalarda (Durusoy, Öztürk ve Dikici, 1999; Temel ve Sunay, 2002; Özdilek, Eynur ve Karakuş, 2005; Yalız, 2006; Yüzüak, 2006; Güllü, Güçlü, Zorba ve Tekin, 2007; Efe, 2010; Uğraş, 2013; Uğraş, Güllü, Eroğlu ve Özen, 2017) bedens eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programındaki derslerin tam bir değerlendirmesini içeren doğrudan bir çalışma olmadığı görülmüştür. Bu araştırma ile derslerin değerlendirilmesinin yapılması, programdaki eksiklerin belirlenmesi açısından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sebeple aşağıda yer alan araştırma sorularına cevap aranmıştır.

Bedens eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının genel değerlendirmesinde;

1. Öğretim elemanlarının bedens eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programıyla ilgili görüşleri nelerdir?

2. Bedens eğitimi ve spor öğretmenlerinin bedens eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programıyla ilgili görüşleri nelerdir?

2. Yöntem

Araştırmanın genel çerçevesinin oluşturulmasında Demirel'in (2015) "Analitik Program Değerlendirme Modelinden" yararlanılmıştır. Araştırmada, çalışma kapsamında yer alan literatür incelenmiş, bedens eğitimi ve spor öğretmenliği önceki programları ile uygulanmakta olan program ve bunların içerikleri değerlendirilmiş, nihayetinde programın bağlamı tespit edilmiştir. Ardından araştırma süreci planlanmıştır. Araştırmada öncelikli olarak bedens eğitimi öğretmeni yetiştirilmesinde en önemli

basamağı oluşturan ülkemizin farklı spor bilimleri fakülte/yüksekokullarında görev yapmakta olan öğretim elemanları ile ardından da devlet okullarında görev yapmakta beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile bireysel ve odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Görüşmelerde araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008; Türnüklü, 2000; Berg, 2009; Power ve ark., 2010). Görüşmelerde soruların tüm katılımcılar tarafından aynı şeyi ifade edip etmediği, kullanılan dilin sade ve anlaşılır olması ve görüşme formunda herhangi bir sorun olup olmadığının kontrol edilmesi amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuştur.

2.1. Araştırma modeli

Bu araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programını incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden bütüncül tek durum deseni (Yin, 2003) kullanılmıştır. Bütüncül tek durum deseninden tek bir analiz birimi; bir birey, bir kurum, bir program, bir okul, vb. ile ilgili araştırmalarda sıklıkla yararlanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013)

2.2. Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubu öğretim elemanları ve beden eğitimi ve spor öğretmenleri olarak belirlenmiştir. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yoluna gidilmiş, konu içeriği hakkında zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen katılımcılar belirlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2013; Miles ve Huberman, 1994). Bu amaçla, katılımcılar araştırmacının amaçlarına en uygun yanıt verebilecek öğretim üyeleri ve öğretmenler arasından seçilmiştir (Aziz, 2010). Çalışma grubu 10 öğretim elemanı, 17 öğretmen toplam 27 katılımcıdan oluşmaktadır. Aşağıda Tablo 1’de çalışma grubuna katılan öğretim elemanları ve öğretmenlerin bazı demografik özelliklerine yer verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Öğretim Elemanı		n	Öğretmen		n
Cinsiyet	Kadın	3	Cinsiyet	Kadın	3
	Erkek	7		Erkek	14
Unvan	Prof. Dr.	3	Öğrenim Durumu	Yüksek Lisans Öğrencisi	7
	Doç. Dr.	3		Doktora Öğrencisi	10
	Dr. Öğretim Görevlisi	3			
	Öğretim Görevlisi	1			
	Ankara	5			
Üniversite	İstanbul	1	Üniversite		
	Sakarya	1			
	Mersin	1			
	Sivas	1			
	Malatya	1			
Toplam		10	Toplam		17

Araştırma grubundaki öğretmenler ve öğretim elemanları ile görüşmelere ilişkin işlem süreci şu şekilde gerçekleştirilmiştir:

- Araştırmanın öğretim elemanları çalışma grubu için bireysel görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda katılımcılar ile ön görüşme yapılmış, araştırma hakkında bilgi verilmiş, gönüllü katılımları sağlanmış ve görüşme yapabilmek için randevu alınmıştır. Bu doğrultuda, altı kişiyle yüz yüze görüşme sağlanmış, iki kişiyle telefonda görüşerek ses kaydı alınmış, iki kişiyle de e-posta aracılığıyla görüşlerine ulaşılmıştır.

- Araştırmanın öğretmen grubu ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Odak grup görüşmesine katılacak katılımcıların belirlenmesinde beden eğitimi öğretmenlerinin yüksek lisans ve doktora öğrencisi olması ön koşul olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, araştırmaya katılacak olan kişilerle ön görüşme yapılmış, araştırma ile ilgili bilgi verilmiş, gönüllü katılımları sağlanmış, görüşme yapabilmek için randevu alınmış ardından görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

2.3. Veri toplama araçları

Araştırmada “beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programını” değerlendirmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun birinci kısmında katılımcıların özelliklerini içeren bilgiler, ikinci kısımda ise beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programını değerlendirici sorular yer almaktadır. Görüşme formunun geçerliğini belirlemek biri eğitim bilimlerinde uzman olan, ikisi

ise alan uzmanı olan toplam üç kişiye incelenmesi için verilmiş, araştırmanın amacı belirtilmiş ve araştırmanın amacına uygun olduğunun geri bildirimi alındıktan sonra uygulama için hazır hale getirilmiştir. Görüşme formuna son şekli verildikten sonra uygulanmaya başlanmıştır. Araştırmanın nitel kısmındaki yarı yapılandırılmış görüşme formunda öğretim elemanları için 19, öğretmenler için 9 soru yer almıştır.

2.4. Verilerin toplanma süreci

Araştırmanın verilerini toplamak için izlenen süreç aşağıda verilmiştir:

Öğretim elemanları için;

- Öğretim elemanları çalışma grubuna görüşmenin başlangıcında görüşmenin amacı belirtilmiş, uygulanmakta olan lisans programının çıktısı incelemeleri için verilmiştir. Yapılan görüşmelerin katılımcılardan izin alınarak ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacağı belirtilmiştir.

- Yüz yüze görüşülen öğretim elemanlarından beş kişi ile on gün öncesinden randevu alınmış ve görüşme günü belirlenmiştir. Öğretim elemanlarından beş kişiyle yüz yüze yapılan görüşmeler 10 Ağustos 2017 tarihinde kendi illerinde;

- Bir kişiyle de 13 Temmuz 2017 tarihinde kendi ilinde üniversitedeki odasında gerçekleştirilmiştir.

- İki kişiyle e-posta aracılığıyla; iki kişiyle de telefonda görüşülüp ses kaydı alınacağı bilgisi verilmiş ve konu ile ilgili görüşme sağlanmıştır.

- Yapılan görüşmelerin ses kaydı bilgisayar ortamına aktarılmış ve bu görüşmeler metin haline getirilmiştir. Herhangi bir veri kaybını engellemek amacıyla ses kayıtları üç kez dinlenip metin hali kontrol edilmiştir. Öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerin hepsi (e-posta yoluyla veri toplanan iki kişi hariç) metin haline getirildikten sonra katılımcılara e-posta ile ulaştırılmış ve katılımcı teyitleri alındıktan sonra analiz işlemi yapılmıştır.

Öğretmenler için;

- Araştırmada çalışma grubuna görüşmelerin başlangıcında katılımcılara görüşmenin amacı açıklanmıştır. Katılımcı öğretmenlere uygulanmakta olan beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının çıktıları verilmiş ve programı incelemeleri için süre tanınmıştır. Bu süreçte öğretmenlerden gelen sorular araştırmacılar tarafından yanıtlanmış ve katılımcıların hazır olduklarını ifade etmelerinin ardından görüşme başlatılmıştır.

- Bu görüşmeler iki grup şeklinde gerçekleştirilmiştir. Birinci grubu yüksek lisans yapan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. Birinci grup ile 12 Ekim 2017 tarihinde 7 kişinin katılımıyla İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi lisansüstü eğitim dersliğinde 10.00-12.00 arasında gerçekleştirilmiştir.

- İkinci grubu doktora yapan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmuştur. İkinci grup ile 13 Ekim 2017 tarihinde 10 kişinin katılımıyla İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi lisansüstü eğitim dersliğinde 10.00-12.00 arasında gerçekleştirilmiştir.

- Yapılan görüşmelerin sağlıklı bir şekilde analiz edilebilmesi için görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler sırasında ses kayıt cihazının kullanılabilmesi için katılımcıların onayı alınmıştır. Görüşmelerin ses kaydı bilgisayar ortamına aktarılmış, bu görüşmeler metin haline getirilmiştir. Herhangi bir veri kaybını önlemek için ses kaydı üç kez dinlenmiş ve metin hali kontrol edilmiştir.

2.5. Verilerin analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi kullanılmıştır. Öğretim elemanları ve öğretmenler için araştırmada kullanılan görüşme formlarının nitel veri analizinde NVİVO paket programından yararlanılmıştır.

2.5.1. Araştırmada Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada geçerlik ve güvenirliliği sağlamak için bir takım şartları yerine getirmek gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013; Creswell, 2013). Bunlar; inandırıcılık (iç geçerlik), aktarabilirlik (dış geçerlik), tutarlılık (iç güvenirlilik) ve teyit edilebilirlik (dış güvenirlilik)'tir. Bu araştırmada da bu şartlar sağlanmıştır.

- **İnandırıcılık (İç Geçerlik):** Nitel araştırmalarda inandırıcılığı arttırmak için bazı yöntemler önerilmektedir. Bunlar; uzun süreli etkileşim, katılımcı teyidi, üçgenleme tekniği ve uzman incelemesidir (Holloway ve Wheeler, 1996; Creswell ve Miller, 2000; Creswell, 2003; Merriam, 1998; Streubert ve Carpenter, 2011). Araştırmacılar çalışmanın yapıldığı ortamda uzun süre bulunarak uzun süreli etkileşimi sağlamışlardır. Uzman incelemesini sağlayabilmek adına ikisi eğitim bilimlerinde uzman üç kişinin görüşlerini alınmıştır. Katılımcı teyidinin sağlanması için bir öğretim elemanı ve bir öğretmen katılımcıya araştırma bulguları e-posta ile gönderilmiş, incelemeleri sağlanmış ve dönüt alınmıştır.

- **Aktarabilirlik (Dış Geçerlik):** Nitel araştırmalarda, araştırma verilerinin elde edildiği ortama benzer bir ortamın tekrar edilmesi pek mümkün olmadığından genelleme yapabilmek pek mümkün olmamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın aktarılabilirliğini sağlamak için doğrudan alıntılara yer verilmesi ve okuyucuya anlaşılır şekilde sunulması; örneklem seçimi, katılımcı özellikleri ve ortamın açıkça belirtilmesi önem taşımaktadır (Lincoln ve Guba, 1985; Shorts-Hopko, 2002). Guba ve Lincoln (1982) araştırmanın aktarılabilirliğini kanıtlamak için teorik/amaçlı örnekleme ve ayrıntılı betimleme yapılması gerektiğini araştırmada da amaçlı örnekleme kullanılmış ve araştırmanın modeli, veri kaynakları, veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi, verilerin yorumu ve bulgulara ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

- **Tutarlık (İç Güvenirlik):** Nitel araştırmalarda betimsel ve içerik analizin güvenilirliğinin sağlanmasında, başka bir araştırmacının aynı amaç doğrultusunda aynı dokümanda büyük ölçüde benzer sonuçlara ulaşabileceği açıklıkta olabilmesidir (Şakar, 1990). Araştırmanın tutarlığını sağlamak için eğitim bilimleri alanında uzman iki kişinin görüşüne başvurulmuştur. Uyum düzeylerini belirlerken Miles ve Huberman'ın (1994) "Güvenirlik= Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)" formülü kullanılmıştır. Buna göre öğretim elemanlarının sonuçlarına göre uyum düzeyi % 91, öğretmenlerin sonuçlarına göre uyum düzeyi % 93 olduğu görülmüştür. Bu uyumun % 70 ve üzeri olduğu durumlarda güvenirlüğün sağlanacağı (Yıldırım ve Şimşek, 2013) göz önüne alındığından yapılan araştırma sonuçlarının güvenilirliği sağlamış olduğu söylenebilir.

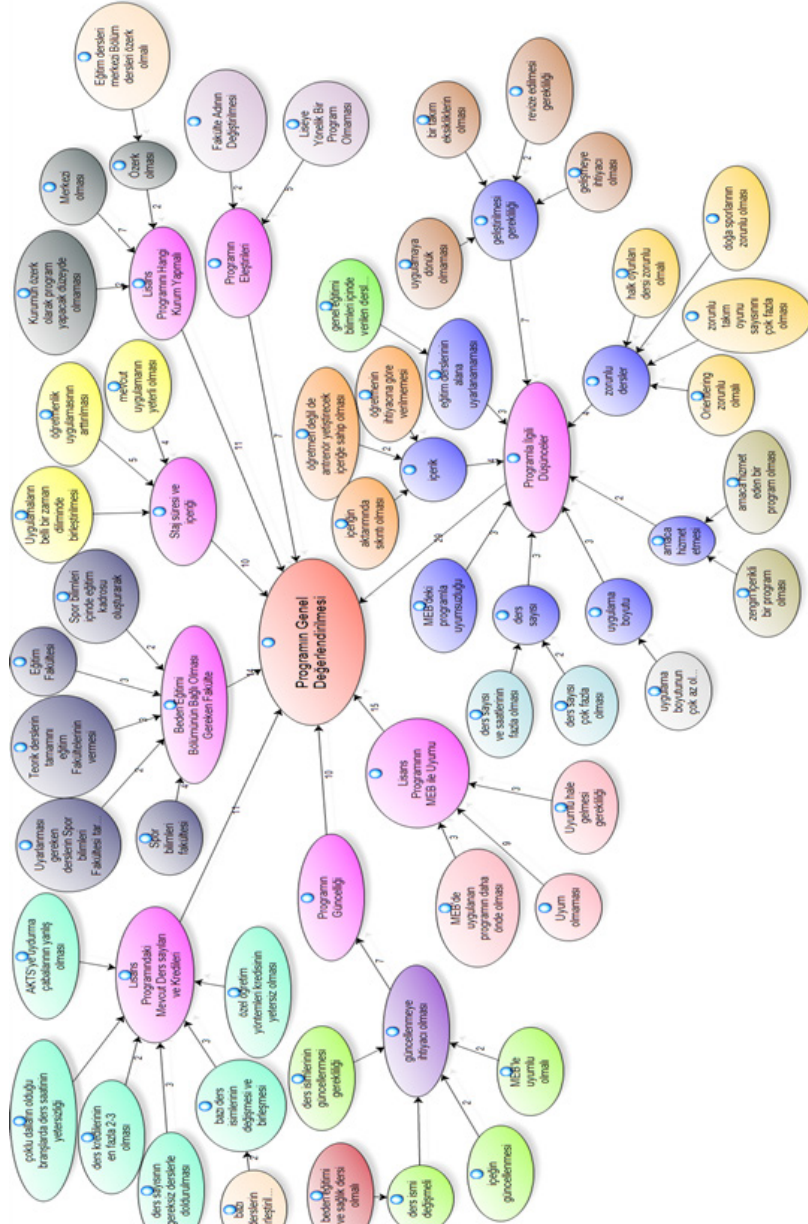
- **Teyit Edilebilirlik (Dış Güvenirlik):** Araştırmanın teyit edilebilirliğini sağlamak amacıyla araştırmadaki veri kaynakları ayrıntılı bir şekilde ifade edilmiştir. Bu durum benzer araştırma yapacak olan kişilere veri kaynaklarını belirmelerinde yol gösterici olacaktır. Araştırmadan elde edilen ham veriler daha sonradan incelenebilmesi için araştırmacı tarafından muhafaza edilip saklanmaktadır.

3. Bulgular

3.1. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programıyla ilgili öğretim elemanlarının görüşlerine ilişkin bulgular

Öğretim elemanlarından lisans programıyla ilgili görüşleri alınırken ilk olarak "Lisans programının genel bir değerlendirmesini yapar mısınız?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruyla bağlantılı olarak araştırmacıların verdiği cevaplara göre de sorular eklenmiştir. Katılımcıların bu soruya yönelik belirttikleri görüşler çözümlenmiş ve elde edilen temalarla bu temalara ilişkin kategoriler Şekil 1'de verilmiştir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesi ve Program...

Şekil 1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programıyla İlgili Öğretim Elemanlarının Genel Değerlendirilmesi

Öğretim elemanları lisans programının genel değerlendirilmesine ilişkin görüşleri *beden eğitimi bölümününün bağlı olması gereken (spor bilimleri mi yoksa eğitim fakültesi mi) fakülte (f=12), staj süresi ve içeriği (f=8), lisans programının hangi kurumun yapacağı (üniversite kendisi mi yoksa merkezi program mı) (f=11), programın eleştirileri (f=7), programla ilgili düşünceler (f=29), lisans programının MEB ile uyumu (f=15), programın güncelliği (f=10), lisans programındaki mevcut ders sayıları ve kredileri (f=9) olarak sekiz temaya ayrılmıştır. Her bir temaya ait katılımcılara ait doğrudan alıntılara yer verilmiştir.*

“Öğretmenlik grubununun eğitim bilimleri ile organik bağı olan spor bilimleri fakültesinde de ayağı olan bir bölüm olması gerekiyor. Öğretim çalışmayan hiç kimsenin de beden eğitimi öğretmenliği bölümünde tam zamanlı kadrosunun olmaması gerekiyor. Örneğin fizyoloji uzmanlığı olan birine bu bölümde kadro verilmemelidir.” (K9).

“Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinin büyük bir revizyona ve gelişmeye ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Önerim; I. sınıftan başlayıp her yıl en az bir dönem ders programlarında yer almalı. Özel Öğretim Yöntemleri derslerinin teori ve uygulamasını uzmanlık alanı olarak seçtiği alan bilgilerini ve içeriğini kapsamalı gerekir. Mezuniyet projesi tamamıyla uzmanlık alanları üzerine hazırlamalı ve staj sonunda teslim etmeli. Staj denetim ve değerlendirilmesi üniversite-staj yeri işbirliği ile yapılmalı. [Lisans programı genel değerlendirme – (Staj süresi ve içeriği- K4)].

“Merkeziyetçi program eleştirilebilir, ancak insan eğitimi rastgele programlara terk edilemez. Ülkenin standartları vardır ve bunlar keyfe göre uygulanamaz. Program; ulusal ve evrensel standart ve hedefleri ön plana alan, ortak ilke ve değerleri koruyan, merkeziyetçi bir program olmalı.” [Lisans programı genel değerlendirme – (Lisans programının hangi kurumun yapacağı (üniversite kendisi mi yoksa merkezi program mı) K4]

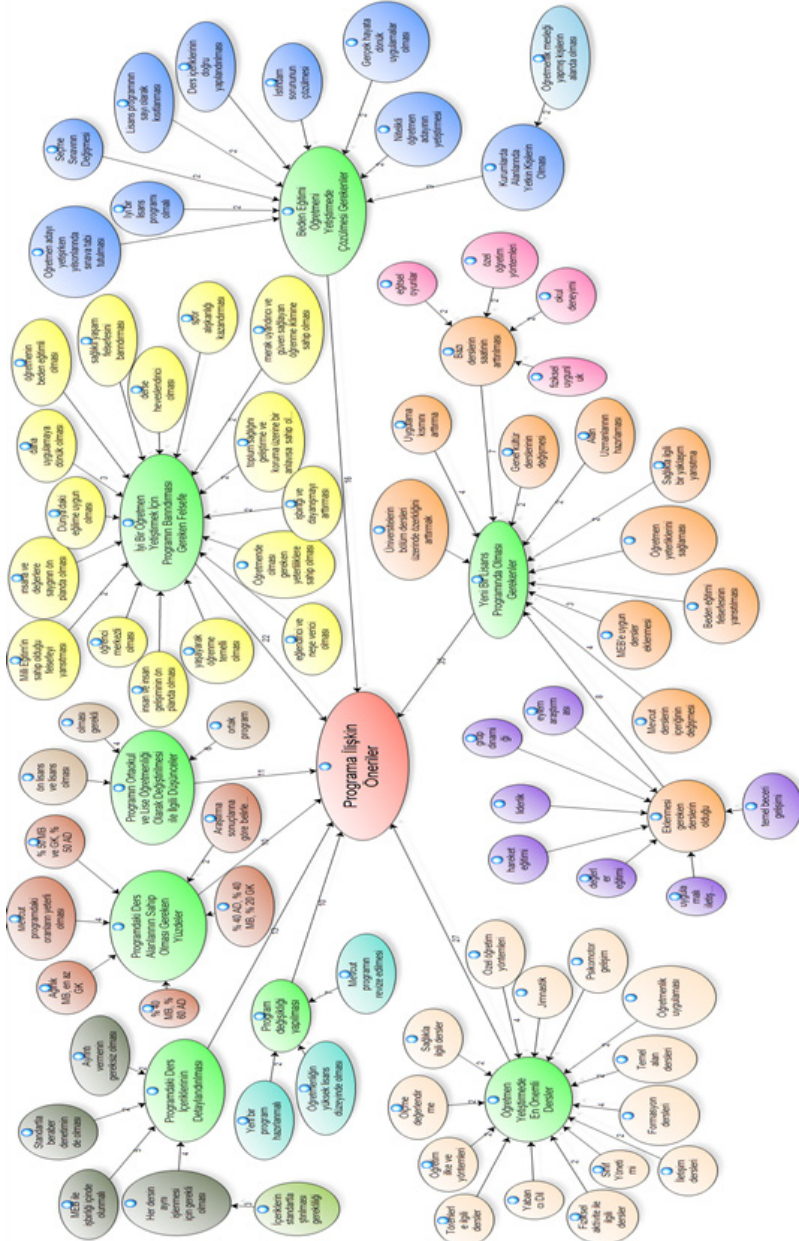
“Şu anki programda bazı alanlar çok standardize edilmiş durumda, üniversitelerde eğitimi veren birimlerin programı biraz esnetebilmesi gerekiyor. En büyük sıkıntı genel eğitimi bilimleri içinde verilen derslerin beden eğitimine uyarlanamamasıdır. Ne öğrenci programda anlatılanı anlıyor ne de oradaki öğretim görevlisi beden eğitimini anlamadığı için muallakta kalıyor. Bu da bizim öğrencilerde ciddi genel eğitim perspektifi zayıflığına yol açıyor yani genel eğitim felsefesi ile ilgili bir ders varsa da dersin beden eğitimi felsefesini barındırarak şekilde olması gerekir.” [Lisans programı genel değerlendirme – (Programla ilgili düşünceler- K9)].

“MEB’de uygulanan öğretim programı bilindiği gibi sürekli değişiklikler göstermekte. Bu da üniversitelerin ilgili bölümlerindeki öğretim elemanlarının kendini güncellemesi zorunluluğu getirmekte.” [Lisans programı genel değerlendirme – (Lisans programının MEB ile uyumu- K7)].

“Bizim öğretim programlarımızda genellikle performans ve beceri öğrenimine dayalı olarak öğretmen yetştiriyoruz. Ama Milli Eğitime baktığımızda bizden mezun olan

öğretmen adayları Milli Eğitimde hem ilkokulda, hem ortaokulda hem de lisede görev alıyor. Performansa dayalı, salt beceriye dayalı yetişen öğretmen ilkokul ve ortaokuldaki dersleri yürütmekte zorluk çekiyor olabilir ki çekmesi de gerekir. Onun için bizim yetiştirdiğimiz öğretmen adaylarının Milli Eğitimdeki öğretim programını uygulayabilir olması gerekir. Bu yüzden buna uygun öğretmen yetiştirdiğimizi ben söyleyemem.” [Lisans programı genel değerlendirme – (Lisans programının MEB ile uyumu- K10)].

Öğretim elemanlarından lisans programıyla ilgili görüşleri alınırken “Lisans programıyla ilgili önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya yönelik belirttikleri görüşler çözümlenmiş ve elde edilen temalarla bu temalara ilişkin kategoriler Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Öğretim Elemanlarının Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programına İlişkin Öneriler

Öğretim elemanları lisans programıyla ilgili önerilerine ilişkin görüşleri öğretmen yetiştirmede en önemli dersler (f=27), yeni bir lisans programında olması gerekenler (f=35), beden eğitimi öğretmeni yetiştirmede çözülmesi gerekenler (f=16), iyi bir öğretmen yetiştirmek için programın barındırması gereken felsefe (f=22), programın ortaokul ve lise öğretmenliği olarak değiştirilmesi ile ilgili düşünceler (f=11), programdaki ders alanlarının sahip olması gereken yüzdeler (f=10), programdaki ders içeriklerinin detaylandırılması (f=13), program değişikliği yapılması (f=10) olarak sekiz temaya ayrılmıştır. Katılımcılar farklı sorulara aynı cevabı verdikleri için bazı temalar başka soruların içerisinde de yer almaktadır. Her bir temaya ait katılımcılara ait doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

“En önemli ders bir kere öğretmenlik mesleğine dönük formasyon dersleri var onlar çok önemli ve onlar hakkında tasarruf hakkına sahip değilsiniz çünkü onlar öğretmenlik mesleğine dönük dersler. Birde alana dönük derslerin içeriğinin öğretmenin ihtiyacı olacak şekilde düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum, antrenör olacakmış gibi değil. Formasyon dersleri önemli, bunların içinde en önemli ya da en işlevsel ders özel öğretim yöntemleri dersinin daha uzmanlar tarafından, bilen kişiler tarafından okutulursa daha iyi olur, en etkili ders o aslında.” (Öğretmen yetiştirmede en önemli dersler- K10).

“Aslında şuan bütün dersler olmalı ama onların üzerine Millî Eğitime uygun olarak onların üzerine dersler eklenmeli, fiziksel uygunluk dersi biraz arttırılmalı, daha ölçme değerlendirme ağırlıklı, program geliştirme gibi dersler olmalı. Öğretmen adayları programı okuyabilmeli bunlarla ilgili derslerin olması gerekiyor. Hareket eğitimi, oyun, eğitsel oyun her zaman kullanacağı dersler olursa çok daha iyi olabilir. Yani hayata dönük, öğretmen adayı ne öğretecekse programda ona dönük şekilde olmalıdır. Şimdi MEB’e değerler eğitimi geldi. O zaman buna dönük bir ders de konabilir lisans programına.” (Yeni bir lisans programında olması gerekenler- K1).

“Üniversitelerdeki program sayısı, programın niteliği ve bu programdan mezun olacak kişilerin mutlaka istihdam sorunlarının çözülmesi gerekiyor. Beden eğitimi öğretmeni olarak yetiştirilen aday daha sonra istihdam edilemediği zaman, nerede değerlendireceği muamma, çünkü özel bir eğitim veriyorsunuz kişiye daha sonra kısıtlanıp kalıyor.” (Beden eğitimi öğretmeni yetiştirmede çözülmesi gerekenler- K6).

“Gelişim dönemleri açısından örneğin 4 yaşındaki bir çocuğun gelişimi, onun hangi hareketlerinin geliştirilmesi gerekiyor. Temel motor becerileri, birleştirilmiş becerilerinin her birinin tek tek alınıp geliştirilmesi gerekiyor. Mesela lise grubu ergenlik döneminde becerileri yüksek ama sosyalleşme ihtiyaçları var. Cinsiyet gelişimleri var yeni bir kimlik oluşuyor oradaki öğretmenlerin bunları gözeterek bilinçli bir şekilde eğitim ortamı oluşturması gerekiyor ki uygulamada bakıldığında zaman zaman liselerde bu yapılmadığı için bu dersler kopuk geçiyor.” (Programın ortaokul ve lise öğretmenliği olarak değiştirilmesi ile ilgili düşünceler- K5).

“Şu anki ağırlıkları şöyle, özel alan bilgisi % 65 civarlarında genel kültür bilgisi % 12, formasyon da % 20-25 civarlarında. Ancak literatür incelendiğinde ya da baş-

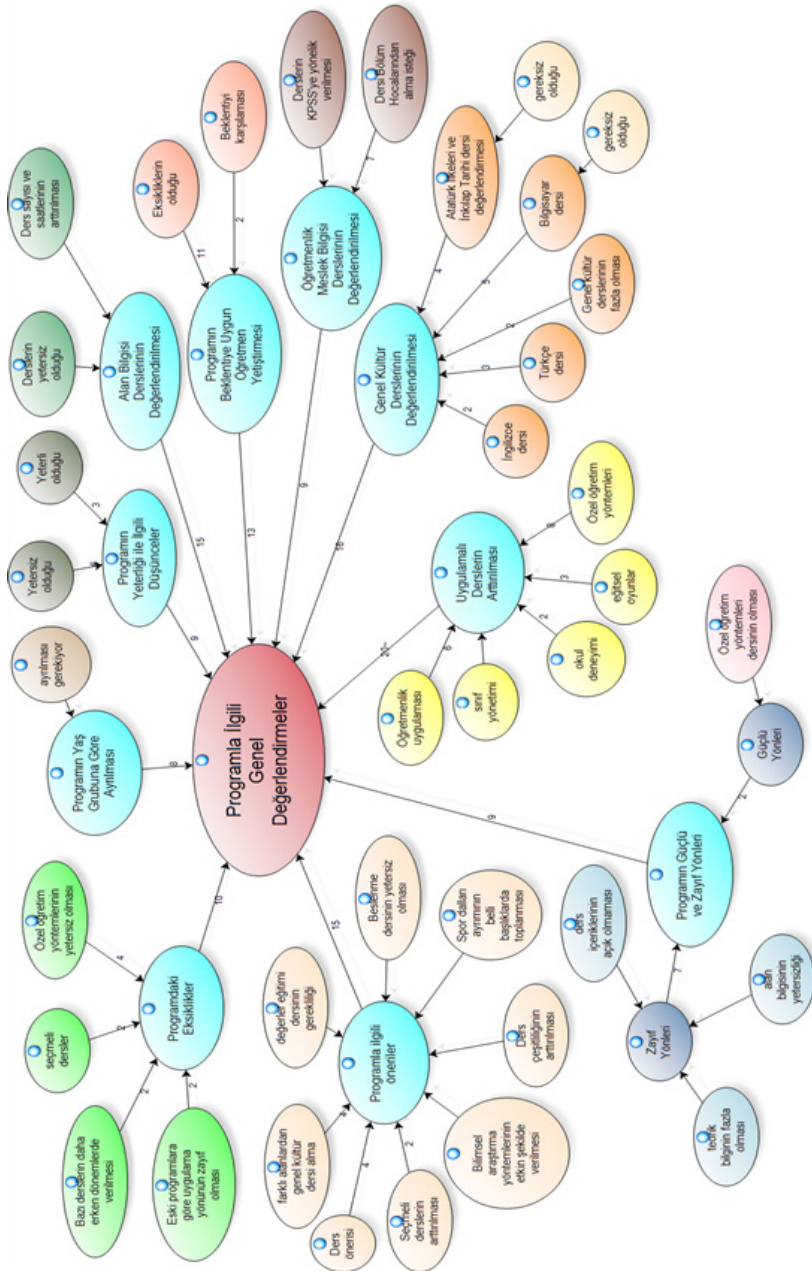
ka ülkelerdeki bu ağırlıklara bakıldığında bizim programımız lise programında olması gereken ağırlıkları içeriyor. Eğer siz okulöncesi, ilkokul ve ortaokul programlarına dönük inceleme yapıldığında pedagojik ve genel kültürün özellikle pedagojik alanın daha ağırlıklı % 30-35'lere çıkması gerekiyor. Eğer üniversite için program yapıyorsanız pedagojik alanı azaltıyorsunuz, % 5'e düşürüyorsunuz ama aşağıya doğru yani küçük yaşa doğru indikçe pedagojik formasyon derslerinin oranının artırılması gerekiyor." (Programdaki ders alanlarının sahip olması gereken yüzdeler- K10).

"Uygulanan program MEB içeriği ile uyumlu olmak zorunda. Zaten "özel öğretim yöntemleri" dersinde ortaokul ve lise beden eğitimi dersinin kazanımları öğrencilere aktarılıyor."(Programdaki ders içeriklerinin detaylandırılması- K7).

"Temel problem şudur. Bir dersin altı ya da yedi ana çıktısı olur. Bu altı ya da yedi ana çıktı bütün derslerde tanımlanmalıdır. Bunun bir literatür dayanağı olması gerekiyor. Her dersin öyle öğretmen eğitimini destekleyecek altı yedi tane çıktısının belirlenmesi gerekiyor, buna göre de kazanımlarının olması gerekiyor." (Programdaki ders içeriklerinin detaylandırılması- K9).

3.2. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programıyla ilgili öğretmenlerin görüşlerine ilişkin bulgular

Öğretmenlerin lisans programıyla ilgili görüşleri alınırken ilk olarak "Lisans programının genel bir değerlendirmesini yapar mısınız?" sorusu yöneltilmiştir. Daha sonra programın genel değerlendirmesini yapmaları, programdaki güçlü ve zayıf yönleri, eksiklikleri, beklentiye uygun öğretmen tipi yetiştirip yetiştiremeyeceğini, öğretmenlik yaşantılarında en çok neye ihtiyaç duydukları, programın beklentiyi karşılayıp karşılamadığı gibi bir takım sorular sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya yönelik belirttikleri görüşler çözümlenmiş ve elde edilen temalarla bu temalara ilişkin kategoriler Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programıyla İlgili Öğretmenlerin Genel Değerlendirmesi

Öğretmenler alan bilgisi dersleri, genel kültür dersleri ve öğretmenlik mesleği derslerinin genel bir değerlendirmesini yapmıştır. Bu değerlendirmeye göre alan bilgisi derslerinin özellikle yetersiz olduğu, ders sayısı ve saatlerinin arttırılması gerektiği, genel kültür derslerinin gereksiz derslerle doldurulduğu ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin ise alana özgü uyarlanamadığı için problemler yaşadıklarını ve bu dersleri kendi alan uzmanı öğretim elemanlarından almak istedikleri ile ilgili görüşlerini belirtmişlerdir. Ayrıca, programda bir takım eksiklikler olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ortak görüşü özel öğretim yöntemleri dersinde ciddi sıkıntılar olduğunu, ders saatinin yetersiz olduğu ve branşa özel yöntemlerin öğrenilmemesi belirtilen en önemli eksikliklerdendir. Programdaki eksiklik olarak ayrıca seçmeli derslerin az ve kısıtlı olması, bazı derslerin daha erken dönemde verilmesi ve lisans programının önceki uygulanan programlara göre uygulama yönünün zayıf olması da belirtilmiştir. Konuyla ilgili katılımcılara ilişkin görüşlerden bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Sınıf yönetimi bu programda daha geç verilmiş, bence sınıf yönetimi daha erken olabilir çünkü o çok önemli sorun yaşanan bir kısım.”

“Özel öğretim yöntemleri dersinin gerçekten arttırılması lazım çok faydalı bir ders, öğretmenlik hayatında çok faydası oluyor. Alan dersleriyle ilgili bu seçmeli derslerin arttırılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü o kadar çok branş var ve ben bunları görmeden mezun oldum fakat şu an öğretmenlik hayatımda icra ediyorum.”

Öğretmenlerin programın beklentiye uygun öğretmen yetiştirip yetiştirmediği ile ilgili görüşleri istenmiştir. Katılımcıların çok büyük bir çoğunluğu beklentiye uygun öğretmen yetiştirmediğini ve eksikliklerin olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca programın güçlü ve zayıf yönleriyle de ilgili görüşlerini belirtmişlerdir. Konu ile ilgili katılımcı görüşlerinden bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Lisans programında hep ideal olana göre biz eğitim aldık. Biz ders işlerken voleybol dersinde mevcudumuz 25’di 12 top geliyordu şunun yapılması lazım 3 topun var 30 öğrencin var bu öğrencileri nasıl daha etkin kullanabileceksin bununla alakalı eğitimin verilmesi gerekiyor. Problem çözmeyi öğretebilecek bir yöntem olmalı ki öğrenci her duruma ayak uydursun. Öğretim elemanı değişik öğrenme ortamları yaratmalı, dışarda içeride, hava kötü hava iyi, top sayısı az öğrenci sayısı fazla öğrenci sayısı eksik, yaş grubu küçük, yaş grubu büyük yani çalıştığımız ortamın çeşitliliğine göre bir düzenleme yapılırsa öğretmen burada daha hazır yetişecektir.”

“Bence teorik bilgiler fazla, şuan zaten teknoloji çağındayız ben şuan TFF’nin kuruluş yılını telefonda öğrenebilirim. Bunu öğrenciye aktararak aktarmamak çok bir şey değiştirmes ama ben futbolda ofsaytı anlatmalıyım aktarmalıyım. Veya basketbolda bir atışı öğrenciye gösterip yaptırmalıyım. Biz beden eğitimi öğretmeniyiz gösterip yaptırmama tekniğini kullanıyoruz. Çocuk bizi model alacak önce bizi gözlemleyecek görecektir ve biz bunu yapalım ki öğrencide yapabilsin.”

“Doktorada yeterlik sınavı var lisanstaki öğrencilerinde belirli bir yetiye sahip olması gerekiyor her dersin minimum bir kriterde öğrenci adına çıktısı olması lazım. Ders içeriklerinin tanımlanması lazım.”

Öğretmenler uygulanan programla ilgili her yaşa hitap etmediği ve yaş grubuna göre bir öğretim olması için bir ayırımı ya da düzenleme olması gerektiği ile ilgili görüşlerini belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların pek çoğu tarafından lisans programının bu anlamda yetersiz olduğu belirtilmiştir. Konu ile ilgili öğretmenlerin görüşlerinden bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Bu programın yaş grubuna göre bölünmesi lazım, ilkokul, ortaokul ve lise içeriğine göre oluşturulması lazım. Bizim aldığımız eğitimde çok basit işleniyor. 5, 6, 7, 8 sınıf öğrencilerin seviyesinde oyunlar işleniyor ve ona göre uygulama yaptırılıyor. Seviyelere göre bölünmeli.”

“Çocukların ruhundan anlayabilecek şekilde üniversite bize bu formatı vermeli, bu formatı biz sonradan şekillendireceğiz. 30 çocuk karşınızda ısl ısl gözlerle bakarken onların ruhundan anlamalısınız. Bireysel farklılıklara saygı gösteremiyoruz hepsine aynı davranıyoruz. 1. Kademedeki öğretmenlerin 30 öğrencinin bireysel farklılıklarını ortaya çıkarabilecek kadar donanımlı, sevgi dolu ve olaylara dâhil edecek profildeki öğretmenleri yetiştirmeliyiz.”

“Bu program yeterli değil, lisansta da kişi son sınıfa geldiği zaman problem çözme becerisini geliştirmiş olması gerekiyor. Bu program bunu geliştirmiyor programın çıktısı belli değil. MEB'deki kazanım gibi çok detaylandırmadan bir takım kazanımların ders maddelerinin belirlenmesi gerekiyor. Çıktılar yuvarlak kelimelerle değil de analitik düşünme analiz sentez gibi bir takım nitelikleri kazandıracak şekilde mezun etmek gerekiyor.”

4. Tartışma

Bu bölümünde araştırma verileri alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi dersleri olarak sınıflandırılarak tartışılmıştır.

4.1. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının genel değerlendirilmesi ile ilgili tartışma

Araştırma sonuçlarına göre programın genel değerlendirmesi yapılırken; beden eğitimi öğretmenliğinin bağlı bulunması gereken fakülte, lisans programındaki mevcut ders sayıları ve kredileri, lisans programının hangi kurum tarafından yapılması gerektiği, lisans programının MEB öğretim programları ile uyumu, programla ilgili eleştiriler, programın güncelliği hakkındaki düşünceler ve staj süresi ve içeriği gibi pek çok konu başlığı ortaya çıkmıştır. Öncelikle katılımcılar beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünün bağlı bulunması gerektiği fakülte konusunda tam bir görüş birliği sağlayamamıştır. Eğitim fakültesi içerisinde ya da spor bilimleri fakültesinde olması konusunda fikir ayrılıkları bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik

havasına bürünmeleri, diğer meslektaş adayları ile bir arada olabilmeleri, karşılıklı fikir, duygu ve düşünce akışının sağlanabilmesi açısından beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünün eğitim fakültelerinde olması bir avantaj olarak düşünülebilir. Ancak, ülkemizde eğitim fakülteleri içerisinde beden eğitimi öğretmenliği bölümü uygulaması denenmiş ve uygulamanın sağlıklı işlememesinden dolayı önce yüksek okullaşma ardından fakülteleşme sürecine gidilmiştir (Şakar, 1990; YÖK, 2007a).

Öte yandan, beden eğitimi öğretmenlik alanının özel yetenekle öğrencilerini alması, dolayısıyla bu öğretmenlik alanının sahadaki uygulamalarda kullanılmak üzere çeşitli özel araç-gereç, malzeme ve tesis ihtiyacının olması gibi sebepler beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitim fakültelerinde yetiştirilmesinin önündeki en önemli engellerdir. Ayrıca beden eğitimi öğretmenliğinin teorinin yanında uygulamalı derslerden oluşması, dolayısıyla da sınıf içi etkinliklerle birlikte sınıf dışı etkinliklere de hitap etmesi ve uygulanma şeklinin diğer derslere göre farklı olması bu bölümü diğer bölümlere göre farklılaştırmaktadır. Ancak spor bilimleri fakültesi içerisinde hem alanda uzman hem beden eğitimi öğretmen adaylarının istek, ilgi ve ihtiyaçlarını iyi bilen ve bunları karşılayan bir kadronun olmasının nitelikli öğretmen yetiştirmenin en önemli koşulu olduğu söylenebilir. Dolayısıyla Hardman'ın (2008) işaret ettiği, var olmaya devam eden yetersiz nitelikli ve/veya yeterli derecede eğitilmemiş öğretmenler (özellikle ilköğretim okullarında) olduğu sonucu ancak böyle değiştirilebilir.

Araştırmanın sonuçlarına göre; MEB'de uygulanan öğretim programları ile lisans programı arasında uyum olmadığı ve uyumlu hale getirilmesi gerektiği yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. MEB'de uygulanan öğretim programlarının sürekli değişmesi ve yenilenmesi uygulanan mevcut programın da yenilenmesini gerektirmektedir. Dolayısıyla istihdamı düzenleyen MEB olduğu düşünülürse lisans programının buna uygun çıktı vermesi gerekmektedir. Bulca ve ark.(2012) tarafından yapılan araştırmada da öğretmenlik programı ile MEB programlarının paralellik göstermesi gerektiğine vurgu yapılmıştır. Araştırma bulgularından yola çıkarak, programda yer alan derslerin MEB'in okul kademelerine göre verilmesinin daha uygun olacağı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanları programın aslında öğretmen yetiştirmek için uygun olduğunu ancak yapılması gereken değişiklikler olduğunu belirtmişlerdir. Programda bazı seçmeli derslere yer verilerek, birkaç ders birleştirilerek ve bazı değişikliklerle uygun hale getirilebileceği ifade edilmiştir. Mevcut programın şu anki haliyle daha çok lise öğretmeni yetiştirmeye dönük olduğu ifade edilmiştir. Yapılacak bazı değişikliklerle bu durumun da düzeltileceği belirtilmiştir. Pehlivan (2001) her yaş düzeyine uygun bir öğretim yapılabilmesi için lisans programının da bu yönde düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca, beden eğitimi öğretmeni yetiştiren öğretim programının ortaöğretime öğretmen yetiştirmeyi amaçladığını ve buna göre de tasarlandığını vurgulamıştır. Bu sonuçla araştırma sonuçları birbiriyle örtüşmekte; özellikle uygulanan programın küçük yaş grubunda öğretim yapılması açısından uygun

olmadığını katılımcı görüşleri desteklemektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerde programın üst yaş grubuna uygun olduğunu ifade etmişlerdir.

Ders içeriklerinin yaş gruplarına göre ayarlanması ve küçük yaş grubuna uygun öğretim yöntemlerine ilişkin derslerin eklenmesi gerektiği belirtilmiştir. Pehlivan (2001) tarafından yapılan araştırmada da ilköğretimde beden eğitimi öğretmeni yetiştirecek programların bir takım özelliklere sahip olması gerektiğinden söz edilmiştir. Buna göre, yaş grubu küçük olan çocuklara yönelik programda öğretmenlik formasyonu kazandıran derslerin ağırlığının % 30-35 oranında olması, alan bilgisinin daha alt düzeyde (küçük yaş grubuna uygun olarak) çeşitli ve yaygın olması, iletişim kurma teknikleri, öğretim yöntem ve teknikleri, oyun, yaratıcı dans ve drama tekniklerinin öğretimine yer verilmesi programın sahip olması gereken özellikler olarak belirtilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanları programdaki ders içeriklerinin detaylı olmaması ya da kısa ifadelerle açıklanması sonucunda anlaşılmasını programın eksikliği olarak ifade etmişlerdir. Uygulanan mevcut programda ders içerikleri temel birkaç cümle ile belirtilmektedir. Ancak derinlemesine bir açıklama verilmemiştir. Lisans programında okutulan dersleri öğretmenlik alt yapısına sahip ya da bu alanda çalışan kişilerin verdiği düşünülürse bu açıklamaların yeterli olduğu söylenebilir. Ancak üniversitelerdeki kadroların farklı şekilde olması öğretmenlik bölümünde görev yapanların hepsinin bu alanda çalışmaması ya da uzman olmaması derslerin içeriğini anlamakta sıkıntı yaratmaktadır. Yapılan araştırmada da araştırmaya katılan öğretim elemanlarının % 48,7'sinin (147 kişi) öğretmenlik alanında kadrosu bulunmaktayken sadece % 17,4'ünün (54 kişi) bu alanda çalıştığı belirlenmiştir. Mevcut durum böyle olunca ders içeriklerinin daha detaylı verilmesi hem farklı derslerin aynı içerikle işlenmesini engelleyecektir hem de dersin içeriği net olduğu için öğretim elemanlarına da kolaylık sağlayacaktır.

Yapılan görüşmelerde özellikle alan bilgisi dersleri içerisinde yer alan bazı derslerin öğretmen yetiştirir gibi değil de antrenör yetiştirir gibi verildiği belirtilmiştir. Derslerin belli bir çerçeve çizilerek içeriklerinin belirlenerek verilmesinin, öğretmen yetiştirme açısından daha faydalı olabileceği söylenebilir. Bununla ilgili akademisyenler derslere AKTS kredisi verirken derslerin içeriklerini gözden geçirip, AKTS prensibine göre öğrencinin çalışma süresi, dersin zorluğu, öğrenim hedefleri ve dersin öğrenciye mesleki katkısı göz önünde bulundurularak kredilendirme yapmaktadır (<http://cdn.istanbul.edu.tr/statics/www.istanbul.edu.tr/wp-content/uploads/2014/11/AKTS.pdf>). Ancak araştırma sonuçları yapılan uygulamaların yeterli olmadığını ya da eksik olduğunu göstermektedir. Konuyla ilgili Kaya (1999) tarafından ders içeriklerinin yeterliliği ile ilgili yapılan araştırmada öğretim programında bir standart yakalanmak isteniyorsa, konunun uzmanları tarafından kurulan komisyonlarca yapılan çalışmalar sonucu oluşmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

Araştırmaya katılanlara uygulanan mevcut programın kuramsal yapısının iyi olduğu ve üç alanla ilgili derslerin yer almasının avantaj sağladığını, bazı katılımcılar

ise programın avantajlı tarafının olmadığını ifade etmişlerdir. Araştırmada programın dezavantajları olarak içeriğin zayıf olması, alan bilgisi derslerinde uygulamanın az olması, teoriğin fazla olması, özel öğretim yöntemleri dersinin az olması gibi çeşitli görüşler alınmıştır.

Bir öğretmen adayının lisans eğitiminde tüm spor branşlarını ders olarak alması, bunları öğrenmesi ve öğretim yöntemlerini bilmesi programın yapısı ve içeriği açısından pek mümkün değildir. Ancak spor branşlarının MEB'in uygulamasında olduğu gibi (MEB, 2018) su sporları, doğa sporları, bireysel sporlar, takım sporları, file ve raket sporları vb. gibi tek başlık altında toplanması gerektiğine ilişkin öğretim elemanlarının birkaçı özellikle vurgu yapmıştır. Bu uygulamayla daha az zamanda hem daha fazla branş hem de bu branşların öğretim yöntemleri öğretilir. Bu uygulamayla programda eksiklik olarak ifade edilen unsurların önüne geçilebilir. Lee (2013) tarafından yapılan araştırmada; Brighton Üniversitesi'nde uygulanan lisans programında altı ayrı hareket grubuna yönelik spor branşlarının verildiği (1. Sınıfta) ve bu uygulamadan sonra bu altı hareket grubuna yönelik sporların öğretim yöntemlerinin verildiği (2. Sınıfta) belirtilmiştir. Belli hareket gruplarına yönelik spor branşlarının birlikte verilmesi yurt dışında uygulanmakta olduğu; spor branşlarının söz konusu haliyle verilmesinin hem zamandan tasarruf sağladığı hem de daha işe yarar olduğu söylenebilir. Yapılan bazı araştırmalarda da öğretmenlerin daha fazla branş öğrenme isteği dikkat çekmektedir. Uğraş'ın (2013) araştırma sonuçlarına göre, öğretmenler özellikle daha fazla farklı spor branşı öğrenmek istediklerini, alana hâkimiyeti sağlamanın bu yolla olabileceğini bahsetmişlerdir. Korkmaz, Yavaş, Ercan ve Toker (1999) tarafından yapılan araştırmada YÖK'te uygulamaya konulan öğretim programının takım sporları ve bireysel sporlar açısından zenginleştirilmesine ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Bu doğrultuda MEB uygulamalarına yönelik yapılacak olan bu değişikliğin işe yarar olacağı söylenebilir.

Öğretim elemanlarının programa ilişkin önerileri; beden eğitimi öğretmeni yetiştirmede çözülmesi gerekenler, iyi bir öğretmen yetiştirmek için programın barındırması gereken felsefe, öğretmen yetiştirmede en önemli dersler, programdaki ders alanlarının sahip olması gereken yüzdeler, programdaki ders içeriklerinin detaylandırılması, program değişikliğinin sağlanması, programın ortaokul ve lise öğretmenliği olarak değiştirilmesi ile ilgili düşünceler şeklinde başlıklar halinde verilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcılar lisans programında daha uygulamaya dönük, fiziksel etkinliği arttıracak, genel kültür seviyesini yükseltecek, sağlık konusunu içerisinde barındıracak dersleri tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmenleri göreve başladıkları ilk yıllarında zorluk yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Demirhan, Bulca, Saçlı ve Kangalgil (2014) tarafından yapılan araştırmada yasa, yönetmelik ve özlük haklarına ilişkin olarak beden eğitimi öğretmenleri maaş, terfi, atama gibi benzeri nedenlerden dolayı sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler özlük haklarını, maaş ve ek ders ücretinin nasıl he-

saplandığını, MEB, il milli eğitim müdürü, ilçe milli eğitim müdürü, müfettiş ve okul müdürünün yetkilerini bilmediklerini ifade etmişlerdir. Yapılan araştırmada öğretmenler bu konular ile ilgili bir dersin öğretmen yetiştirme programına veya var olan bir dersin içeriğine dâhil edilmesi ve bu konularla ilgili hizmet içi eğitim verilmesinin sorunların çözümünde etkili olabileceğini belirtmişlerdir. Benzer şekilde Uğraş, Güllü, Eroğlu ve Özen (2017) tarafından yapılan araştırmada da bedens eğitimi öğretmenlerinin lisans döneminde evrak ve dosyalar hakkında yeterli bilgi sahibi olmadan mezun oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Öğretmenlik yaşıntısında e-okul ve e-müfredat sisteminin olması, ders notları girişleri, öğrencilerin bazı bilgilerinin girişlerinin yapılması (fiziksel uygunluk kartesi vb.), lisans işlemleri gibi bir takım işlerinin olması ve bunlarla ilgili bilgi sahibi olmamaları öğretmenleri rahatsız etmektedir. Bu sebeple öğretmen adayının lisans eğitimi sırasında söz konusu okul ve evrak işleri ile ilgili bilgi sahibi olmak istemesi, öğretmenlik yaşıntısında sorun yaşamaması açısından önemli olduğunu söylemek mümkündür.-

Araştırmada öğretim elemanları ve öğretmenler Özel Öğretim Yöntemleri dersinin saatinin az olduğunu vurgulamaktadırlar. Her spor dalının kendine özgü öğretim stiline olması ya da her yaş grubunun kendine özgü özelliklerinin olması, Özel Öğretim Yöntemleri dersine olan ihtiyacı arttırmaktadır. Bu konuda öğretim elemanları ve öğretmenlerin görüşlerinin birbirlerine benzer olduğu görülmüştür. Dalkıran, Ulaş ve Aslan (2017) tarafından yapılan araştırmada Özel Öğretim Yöntemleri dersinin teorik ve uygulama başarısı incelenmiştir. Çalışmada teorik başarının uygulamaya aktarılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonunda derslerin birbirinin devamı olsa da uygulama becerisinin aktarımının farklı değişkenlerden (liderlik, sosyal beceri, özgüven, kaygı kontrolü) etkilendiğini belirtmişlerdir. Benzer şekilde Uğraş (2013) tarafından yapılan araştırmada göreve yeni başlayan öğretmenlerin öğrenciye bilgiyi aktarma konusunda problem yaşadıkları sonucu elde edilmiştir. Bu sebeple, bu dersin daha etkin, yoğun ve verimli işlenmesinin uygun olduğu; dersin içeriğinin gözden geçirilip, yaş grupları da dikkate alınarak bir içerik hazırlanması gerektiği söylenebilir.

Ayrıca araştırmada programla ilgili değerlendirme yapılırken bazı öğretim elemanları yüzme dersinin zorunlu olması gerektiğinden, yüzme bilmeyen bir bedens eğitimi öğretmenin olmaması gerektiğinden söz etmişlerdir. Bu ders lisans programında yer almaktadır, fakat fakülte yönetimi bu ders yerine başka bir zorunlu ders koyma hakkına sahiptir (YÖK, 2007b). Dolayısıyla programda yer almasına rağmen yüzme dersi verilmeyebilir. Bununla birlikte bir dönemlik bu derste içeriğin tam olarak verilmesi de pek mümkün olmayabilir. Yüzme dersinin incelenmesiyle ilgili Yiğitdinç, Koparan, Bulut ve Ercan (1999) tarafından yapılan araştırmada bu dersi gerekli bulan öğretmen adaylarının oranı % 88'dir.

Araştırmada mevcut uygulanan staj süresi ile ilgili görüşler alınmış; katılımcı öğretmenlerden bazıları uygulamanın yeterli olduğunu ifade ederken bazıları ise yeterli ve düzenlenmesi gerektiği ile ilgili görüş belirtmişlerdir. Yapılan uygulamalara

bakıldığında öğretmen adaylarının uygulama okullarında daha fazla zaman geçirmelerine yönelik bir eğilim olduğu bilinmektedir (Hawley, 1993). Yurt dışında öğretmen yetiştirme programlarında da öğretmenlik uygulaması ile ilgili veriler bu konuyu doğrulamaktadır (<http://bulletin.auburn.edu>; <https://catalog.towson.edu>; <http://soe.syr.edu>). Yapılan görüşmelerde öğretmenler, öğretmenlik uygulaması dersinin çok önemli olduğunu, mevcut uygulamanın yeterli olmadığını ve çok daha önce ve alt sınıflarda olması gerektiğinden söz etmişlerdir. Özellikle uygulama yapılacak okulların farklı bölge, farklı imkân ve farklı düzeyde olmasının önemli olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının her türlü imkândaki okulda çalışacağı düşünülürse bu görüşlerinde haklı oldukları anlaşılacaktır. Üniversitelerde verilen eğitimin her türlü imkânda, hava koşullarında, en az ya da en fazla malzemeyle, dışarıda ya da salonda tüm koşullarda verilerek öğretmenin her türlü imkân karşısında işlevsel olarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Bunun da yolu Öğretmenlik Uygulaması dersinden geçtiği söylenebilir. Bu dersin daha hayata dönük işlenmesi öğretmen adaylarının öğretmenlik yaşantılarında daha etkin rol almalarını sağlayacaktır. Hergüner, Arslan ve Dündar (2002) beden eğitimi öğrencileriyle yaptığı araştırmada Okul Deneyimi dersinin öğretmenlik mesleğinde önemli olduğuna dair sonuçlara ulaşmışlardır. Yine aynı çalışmada bu dersin birinci sınıftan itibaren verilmesinin gelecekteki eğitim yaşantılarını doğru yönlendirmede etkili olacağını düşünenlerin oranı % 80,4'dür. Güllü ve Temel (2016) tarafından yapılan araştırma sonucunda da öğretmen adaylarının Okul Deneyimi derisi hakkında olumlu görüşleri olduğu ortaya çıkarılmıştır. Şahin ve Kartal'ın (2013) sınıf öğretmenliği lisans programını değerlendirmek amacıyla yaptıkları çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarına göre öğretmenlik meslek bilgisi dersleri içinden en etkili dersin Öğretmenlik Uygulaması dersi olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Aslan (2015) tarafından eğitim fakültelerindeki öğretmenlik uygulamasını değerlendirdiği araştırmada, Öğretmenlik Uygulaması dersinin süresinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çepni, Aydın ve Şahin (2015) araştırmalarının sonucunda öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun öğretmenliğe başladığında yararlı olacak deneyimler edindiklerini, lisans eğitimi boyunca öğrendikleri bilgilerden nasıl yararlanabileceklerini gözlemlediklerini, alanlarıyla ilgili uygun strateji, yöntem ve tekniklerin sınıfta kullanımını gözleme fırsatı bulduklarını belirtmişlerdir.

Araştırma sonuçlarında öğretmen ve öğretim elemanlarına göre her iki grupta öğretmenlik meslek bilgisi derslerini çok önemsemesine rağmen derslerin öğretmen adayına aktarılamamasını sorun olarak ifade edilmiştir. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin içeriklerinin beden eğitimi alanına aktarılamaması, beden eğitimi alanından uzak genel bir anlatımla yapılması bu sorunun kaynağı olarak gösterilmiştir. Dolayısıyla aslında öğretmen adayının öğretmenlik mesleğine ilk adımı olarak ifade edilen meslek hayatında önemli katkılar sağlayacak bu dersleri algılayamamasının sorun teşkil edeceği söylenebilir. Beden eğitimi alanına yakın ya da alandan gelen kişilerin bu dersleri öğretmen adaylarına uyarlaması sorunun çözüme kavuşmasını sağlayabilir. Konu ile ilgili Temel, Altınkök, Vazgeçer ve Güllü (2015) tarafından yapılan araş-

tırmada bir yıllık mesleki deneyimi olan beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisinde zayıf oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan araştırmada çalışma sonuçlarını desteklemektedir.

5. Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre; lisans programında yer alan zorunlu olarak verilen alan bilgisi derslerindeki uygulamalı derslerin yetersiz olduğu, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde ise ders içeriklerinin beden eğitimi alanına uyarlanamadığı ve öğretmenlik stajının yetersiz olduğu, genel kültür alanındaki derslerin ise yeterli olduğu ancak daha çok seçmeli olması gerektiği belirlenmiştir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının ihtiyaçları karşılamadığı, alan bilgisi derslerinde uygulamanın artırılması gerektiği, sporların branş olarak değil de MEB’de uygulandığı haliyle hareket grubuna yönelik gruplar altında verilmesi; bu şekilde daha kısa sürede daha fazla branşa yönelik eğitim verilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Genel kültür derslerinin mevcut haliyle ders isim ve içeriklerinin düzenlenmesi gerektiği ve bu derslerin seçmeli olması gerektiği yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenlik alan bilgisi derslerinde ise özellikle bu derslerin beden eğitimi alanına uyarlanarak verilmesi gerektiği; Öğretmenlik Uygulaması dersinin ders döneminin artırılarak daha fazla verilmesi gerektiği yönünde görüşlerin olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar ışığında beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programının ihtiyaçlar ve istekler göz önünde bulundurularak daha sık güncellenmesi gerektiği belirlenmiştir.

5.1. Öneriler

1. Lisans programının gerekli araştırma ve incelemeler yapılarak daha sık güncellenmesi,
2. Lisans programı oluşturulurken Mili Eğitim Bakanlığı ile üniversitelerin işbirliği içerisinde ihtiyaca uygun öğretmen yetiştirilmesinin sağlanması,
3. Lisans programının MEB’de uygulanan öğretim programıyla uyumlu hale getirilmesi,
4. Lisans programında yer alan genel kültür derslerinin mevcut üniversitenin başka programları veya uygun üniversiteleri de kapsayacak şekilde seçmeli olarak verilmesi,
5. Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinin daha fazla dönemde verilmesi,
6. Özel öğretim yöntemleri derslerinin hareket grubuna yönelik verilmesi (takım sporlarına yönelik özel öğretim yöntemleri gibi),
7. Lisans programının tüm okul kademelerine uygun öğretmen adayı yetiştirmesi,

8. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin beden eğitimi alanına uyarlanarak uygun içerikle verilmesi önerilebilir.

9. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programı hazırlanmıştır. Bu program önerisine aşağıda yer verilmiştir.

BİRİNCİ YIL									
I. Yarıyıl					II. Yarıyıl				
	Dersin Adı	T+U	K	AKTS		Dersin Adı	T+U	K	AKTS
A	Beden Eğitimi ve Sporun Temelleri	2+0	2	3	A	Beden Eğitimi ve Spor Tarihi	2+0	2	2
A	Temel Hareket Becerileri	1+2	3	4	A	Jimnastik	1+2	3	4
A	Psikomotor Gelişim	3+0	3	4	A	İnsan Anatomisi ve Kineziyoloji	4+0	2	5
A	Atletizm	2+2	3	4	A	Bireysel Sporlar	2+2	3	4
A	Okul Deneyimi (Anaokul)	1+4	3	6	GK	Drama	1+2	3	3
GK	Etkili İletişim Becerileri	2+0	3	3	GK	Mesleki Yabancı Dil II	2+0	2	2
GK	Mesleki Yabancı Dil I	2+0	2	2	MB	Okul Deneyimi (ilkokul)	1+4	3	6
MB	Eğitim Bilimine Giriş	3+0	3	4	MB	Eğitim Psikolojisi	3+0	3	4
	Kredi/AKTS	22/30				Kredi/AKTS	21/30		
İKİNCİ YIL									
III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl				
	Dersin Adı	T+U	K	AKTS		Dersin Adı	T+U	K	AKTS
A	Egzersiz Fizyolojisi	2+2	3	5	A	Antrenman Bilgisi	2+2	3	4
A	Ritim Eğitimi ve Dans	1+2	2	4	A	Raket Sporları	2+2	3	4
A	Takım Sporları	2+2	3	4	A	Su Sporları	2+2	3	4
A	Biyomekanik	3+0	3	4	A	Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor	1+2	2	3

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesi ve Program...

GK	Bilgi ve Belge Yönetim Sistemleri (Meb, GSB)	2+1	3	3	A	Hakemlik Uygulamaları	1+2	3	3
GK	Beden Eğitimi ve Spor Felsefesi	2+0	2	2	A	Özel Öğretim Yöntemleri I	2+2	3	5
MB	Okul Deneyimi (Ortaokul)	1+4	3	6	MB	Okul Deneyimi (Lise)	1+4	3	6
MB	Seçmeli I	3+0	3	4	MB	Ölçme Değerlendirme	3+0	3	4
	Kredi/AKTS	22/32				Kredi/AKTS	23/33		
ÜÇÜNCÜ YIL									
v. Yarıyıl					vi. Yarıyıl				
	Dersin Adı	T+U	K	AKTS		Dersin Adı	T+U	K	AKTS
A	Temel İlk Yardım	1+2	2	3	A	Beceri Öğretimi	3+0	3	4
A	Fiziksel Uygunluk	2+2	3	3	A	Spor ve Beslenme	2+0	2	3
A	Halk Oyunları	1+3	3	4	A	Eğitsel Oyunlar	1+2	2	3
A	Özel Öğretim Yöntemleri II	2+2	3	5	A	Beden Eğitimi ve Sporda Sınıf Yönetimi	2+0	2	4
A	Kış Sporları	2+2	3	4	A	Doğa Sporları	2+2	3	4
GK	Yaşam boyu spor	2+2	2	4	GK	Seçmeli I	2+0	2	2
MB	Öğretmenlik Uygulaması (Anaokul Düzeyi)	2+6	5	8	MB	Öğretmenlik Uygulamaları (İlkokul Düzeyi)	2+6	5	8
MB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2+2	3	4	MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3+0	3	4
	Kredi/AKTS	24/35				Kredi/AKTS	22/30		
DÖRDÜNCÜ YIL									
vii. Yarıyıl					viii. Yarıyıl				
	Dersin Adı	T+U	K	AKTS		Dersin Adı	T+U	K	AKTS
A	Beden Eğitimi ve Sporda Yetenek Seçimi	2+2	3	4	A	Araştırma Projesi	2+2	3	6

A	Seçmeli I	2+2	3	4	A	Beden Eğitimi ve Spor Yönetimi	3+0	3	4
GK	Karşılaştırmalı Beden Eğitimi ve Spor	2+0	2	3	A	Seçmeli II	2+2	3	4
GK	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2+0	2	3	GK	Beden Eğitimi ve Sporda Organizasyon Yönetimi	2+0	2	3
GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1+2	2	4	GK	Rekreasyon	2+0	2	3
MB	Seçmeli II	3+0	3	4	GK	Seçmeli II	2+0	2	3
MB	Rehberlik	3+0	3	4	MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2+0	2	4
MB	Öğretmenlik Uygulaması (Ortaokul Düzeyi)	2+6	5	8	MB	Öğretmenlik Uygulaması (Lise Düzeyi)	2+6	5	8
	Kredi/AKTS	23/34				Kredi/AKTS	22/35		
Toplam Kredi/AKTS							179/259		

Genel Toplam: Teorik; 127 Uygulama; 98 Kredi; 179 Saat; 225 %44 uygulama % 56 teorik (% 53 alan bilgisi; % 22 genel kültür bilgisi; % 25 öğretmenlik meslek bilgisini kapsar)

A: Alan bilgisi dersleri,

MB: Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri,

GK: Genel kültür dersleri

Kaynakça

Abalı A. *Cumhuriyetimizin 50. Yılında Gençlik ve Spor*, Ankara: G.S.B. Yayını 1974.

Akpınar B, Turan M, Tekataş H. Öğretmen adaylarının gözüyle sınıf öğretmenlerinin yeterlilikleri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, İnönü Üniversitesi, Malatya 2004.

Aktaş M, Aksu Ö, Türkmen L, Solak K, Kurt H, Ekici G. Türkiye ve bazı Avrupa Birliği ülkelerindeki hizmet öncesi öğretmen eğitimi sistemlerinin karşılaştırılması, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Özel Sayı* 2013: 131- 145.

Arıbaş S. 21. Yüzyıla girerken tarihi gelişim açısından sınıf öğretmeni yetiştirilmesinin genel bir

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesi ve Program...

- değerlendirilmesi ve bazı öneriler. II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, 10- 12 Mayıs 2000, Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi: 131-136.
- Aslan M. Eğitim Fakültelerindeki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi ve Öğretim Programının Hazırlanması. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi 2015.
- Aziz A. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri. 5. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 2010.
- Berg Bl. *Qualitative Research Methods For The Social Sciences*. Seventh Edition. Alliii and Bacon. Boston Ma 2009.
- Bilge N. Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi. Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları: 1095, Kültür Eserleri Dizisi: 1989: 137.
- Bulca Y, Saçlı F, Kangalgil M, Demirhan G. Beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmen yetiştirme programına ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi* 2012, Cilt: 37, Sayı: 165.
- Çelik VO, Bulgu N. Geç Osmanlı Döneminde Batılılaşma Ekseninde Beden Eğitimi ve Spor. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2010, Sayı:137-147.
- Çepni O, Aydın F, Şahin V. Coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri. *Cumhuriyet International Journal Of Education* 2015, Vol 4(1): 35-49.
- Creswell JW, Miller DN. Determining validity in qualitative inquiry. *Theory Into Practice* 2000, 39 (3): 124- 30.
- Creswell JW. *Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*. California: Sage Publications 2003.
- Creswell, JW. *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). USA: Sage Publications 2007.
- Creswell JW. Editörler: Bütün M. ve Demir SB, *Nitel Araştırma Yöntemleri-Beş Yaklaşım Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*, Ankara, Siyasal Kitabevi 2013.
- Dalkıran O, Ulaş M, Aslan CS. Özel öğretim yöntemleri dersinin teorik ve uygulama başarı ilişkisinin incelenmesi. *Uluslararası Balkan Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, Bursa: 152, 2017.
- Demirel Ö. *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulama*. 23. Baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık 2015.
- Demirhan G, Bulca Y, Saçlı F, Kangalgil M. Beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamada karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitimi Fakültesi Dergisi* 2014, 29 (2): 57-68.
- Durusoy EA, Öztürk F, Dikici K. Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmenliği Bölümü Ders Programı İle Yükseköğretim Kurumu Tarafından Uygulamaya Konulan Ders Programının Karşılaştırılması. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 29-30 Haziran 1999, Bursa.

- Efe AR. Avusturya ve Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi Müfredatlarının Karşılaştırılması. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi 2010.
- Guba EG, Lincoln YS. Epistemological and Methodological Bases of Naturalistic Inquiry. *Educational Communication And Technology Journal* 1982, 30 (4): 233-52
- Güllü M, Güçlü M, Zorba E. 1926-2007 yılları arası çeşitli kurumların beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren kurumların öğretim programlarının incelenmesi, 5.Ulusal Beden Eğitimi Öğretmenliği Kongresi Adana, 2007.
- Güllü M, Temel C. Investigating the opinions of physical education teacher candidates on the school experience course. *Edu Res Rev* 2016, 11 (17): 1634-40.
- Güven Ö. *Selim Sırrı Tarcan, Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi*, İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayınları 1999, (2): 609-10.
- Hardman, K. Situation and Sustainability of Physical Education In Schools: A Global Perspective. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi* 2008, 19 (1): 1-22.
- Hawley DW. New goals and changed roles: re-visioning teacher education. *Edu Rec* 1993, 74(3): 26-32.
- Hergüner G, Arslan S, Dündar H. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin okul deneyimi dersini algılama düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2002 (1), Sayı:11.
- Holloway I, Wheeler S. *Qualitative Research For Nurses*. Oxford: Blackwell Science Ltd. 1996.
- <http://cdn.istanbul.edu.tr/statics/www.istanbul.edu.tr/wp-content/uploads/2014/11/AKTS.pdf> Erişim Tarihi: 27.02.2018
- Karaküçük, S. *Beden Eğitimi Öğretmeninin Eğitimi*. Ankara, Gazi Üniversitesi Yayın No: 146, 1989: 45-50.
- Kaya Y. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında/Bölgelerinde Okutulan Derslerin Ders İçeriklerinin Yeterliliği. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 29-20 Haziran 1999 Bursa.
- Korkmaz İ. Öğretmen yetiştirmede yapısal ve kavramsal alternatifler. II. *Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 10- 12 Mayıs 2000: 198-202.
- Korkmaz N.H, Yavaş M, Ercan İ, Toker F. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğretim Programlarıyla 1998 Yılından İtibaren Uygulamaya Konulan Yükseköğretim Programının Karşılaştırılması. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 29-20 Haziran 1999 Bursa.
- Lee C-H. The Knowledge Base For Physical Education Teacher Education (Pete): A Comparative Study of University Programmes In England and Korea. Doctoral dissertation, Eglan: University of Bedfordshire 2013.

Bedens Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesi ve Program...

- Lincoln YS, Guba EG. *Naturalistic Inquiry*. California: Sage 1985.
- MEB. *Bedens Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 2018.
- Merriam SB. *Qualitative Research and Case Study Applications In Education*. San Francisco: Jossey-Bass 1998.
- Miles BM, Huberman AM. *Qualitative Data Analysis: An Expanded Source Book*. 2th Ed., California, USA: Sage Publications 1994: 27.
- Özdilek Ç, Eynur R.B, Karakuş S. Bedens Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştiren Bölümlerde Uygulanan Eğitim Programlarının İlköğretim ve Ortaöğretim Okulları İçin Belirlenen Bedens Eğitimi Ders Amaçlarıyla Karşılaştırılması ve Uyum Açısından Değerlendirilmesi. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 28- 30 Eylül 2005, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Denizli.
- Özyürek M. Nitelikli öğretmen yetiştirmede sorunlar ve çözümler: özel eğitim örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 2008, 6(2): 189- 226.
- Pehlivan Z. İlköğretimde Bedens Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme. II. *Ulusal Bedens Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu*, 21-23 Aralık 2001 Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Power Z, Campbell M, Kilcoyne P Et Al. The Hiperemesis İmpact Of Symptoms Uestionnaire: Development and Validation of a Clinical Tool. *Inter J Nrsng St* 2010, 47, 1: 67-77.
- Sharts-Hopko NC. Assessing rigor in qualitative research. *Journal Of The Association Of Nurses In Aids Care* 2002, 13 (4): 84-6.
- Sözen S, Çabuk A. Türkiye, Avusturya ve Almanya öğretmen yetiştirme sistemlerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Özel Sayı* 2013: 231- 240.
- Streubert HJ, Carpenter DR. *Qualitative Research In Nursing*. 5th Ed., Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins 2011.
- Şahin Ç, Kartal OY. Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmeni yetiştirme programı hakkındaki görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2013, Kış (6/1).
- Şakar F. 1990'dan bu yana tarihi süreç içerisinde bedens eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme politikaları. I. Spor Bilimleri Kongresi Kitabı, 15-16/03/1990 Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Temel C, Altınkök M, Vazgeçer E, Güllü M. Bir yıllık mesleki deneyimi olan bedens eğitimi öğretmenlerinin mesleki algılarının incelenmesi. 5. *Bedens Eğitimi Öğretiminde Yeni ve Yaratıcı Yaklaşımlar Sempozyumu*, 26-27 Ocak 2015, ODTÜ KKM, Ankara.
- Temel C, Sunay H. Türkiye'de Bedens Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programlarına İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi* 2002, Sayı: 153- 54, Ankara.
- Tutkun ÖF, Aksoyalp Y. 21. yüzyılda öğretmen yetiştirme eğitim programının boyutları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2010: 24.
- Türnüklü A. Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 2000, 6 (24), 543- 559.

- Uğraş S. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümlerinin Yeterliliği Hakkında Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi 2013.
- Uğraş S, Güllü M, Eroğlu E, Özen G. Ortaokulda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin okullarda tutulan evrak ve dosyalar hakkındaki düşünceleri. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi* 2017, Cilt: 2, Sayı: 2: 8-20.
- Yalız D. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programında Alan Bilgisi Derslerinde Amaçların Gerçekleşme Düzeyi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi 2006.
- Yıldırım A, Şimşek H. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık 2013.
- Yığıtdinç İB, Koparan Ş, Bulut T, Ercan İ. YÖK programında yer alan yüzme dersleri ile U.Ü. Eğt. Fak. Bed. Eğt. Spor bölümü programında yer alan seçmeli yüzme derslerinin incelenmesi. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 29-20 Haziran 1999 Bursa.
- Yin, R. K. (2003). *Case Study Research Design and Methods* (3. Baskı). London: Sage Publications.
- YÖK. *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Ankara, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 1998.
- YÖK. *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982- 2007)*. Yükseköğretim Kurulu Yayını 2007-5, Meteksan A.Ş., Ankara 2007a.
- YÖK. *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Ankara 2007b.
- YÖK. *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Ankara, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 2018.
- Yüzüak E. Kütahya'da İlköğretim ve Liselerde Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Araştırılması. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi 2006.